

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ**

**Magistratura Mərkəzi
Bank işi kafedrası**

**Bank sistemində böhran
və antiböhran idarəetmə
fənni üzrə**

PROQRAM

Ali təhsil məktəblərin «Bank işi» ixtisaslaşması üzrə
(Magistraturada təhsil alanlar üçün)

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin 19.08.14 il tarixli 907 sayılı
əmri ilə təsdiq edilmişdir.

BAKİ - 2014

Elmi redaktor: kafedra müdiri; i.e.d., professor Məmmədov Z.F.

Tərtib edənlər : i.e.d., professor Məmmədov Z.F.
dos. Zeynalov V.Z.
muəllim Əliyeva T.T.
doktorant Vəliyev E.N.

**«Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə»
fənninin saat şəbəkəsi**

	MÖVZULAR	Auditoriya dərsləri	
		Müha-zirə	Məş-ğələ
	«Bank-maliyyə böhranı» anlayışının elmi şərhı	2	2
	Dünya iqtisadiyyatında bank-maliyyə böhranlarının genezisi və inkişafı	4	4
	Bank fəaliyyətində risklərin növləri və risklərin idarə edilməsi sistemi	4	4
	Bank sistemində antiböhran idarəetmə və maliyyə sabitliyi	4	4
	Maliyyə sabitliyinin təminatında mərkəzi bankın rolu	4	4
	Qlobal maliyyə böhranı fonunda Azərbaycan bank sektorundab tətbiq olunan antiböhran siyasətin nəticələri	4	4
	Banklara nəzarət sistemi böhrana qarşı əsas vasitə kimi	4	4
	Əmanət sığorta sistemi bank sistemində böhranlara qarşı maliyyə insitutu kimi.	4	4
	Cəmi	30	30

Tədris proqramının xüsusiyyəti, strukturu və məzmunu

Yeni iqtisadi münasibətlər şəraitində bank sisteminin səmərəliliyinin artırılmasına yönəldilmiş iqtisadi-hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan tədqiqatlar, onların yeni səpkidə həlli əsasında dövlətin güdrətinin artırılması və əhalinin maddi rifahının yüksəldilməsi xüsusi əhəmiyyətə malik olmaqla «Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə» fənni tədrisinin aktuallığını şərtləndirir.

Fənnin aktuallığı. Qlobal maliyyə böhranı və antiböhran siyasət mövzuları ilə əlaqədar problemlər beynəlxalq elmi ictimaiyyətin, özəlliklə sosial elmlər sahəsində çalışan alimlərin müzakirə mövzudur. Hal-hazırda qlobal maliyyə böhranı hələ də bəzi region və ölkələrdə davam etməkdədir. Təbiidir ki, belə bir şəraitdə bunun səbəb və nəticələrini elmi cəhətdən araşdırmaq çox mühüm əhəmiyyət və həm də zəruriyyət təşkil edir.

Digər tərəfdən dünyanı bürümüş bu maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanın tətbiq etdiyi antiböhran siyasəti dünya elmi ictimaiyyətində böyük maraqla izlənilir.

Qlobal maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanda həyata keçirilən antiböhran siyasəti bəzi əsərlərdə adətən təsviri çalışma səviyyəsində şərh edilir və təbii ki, bu siyasətin mahiyyətinin dərin elmi analitik şərhə ehtiyacı vardır.

Beləliklə, maliyyə böhranlarının səbəb-nəticə əlaqələri və səmərəli antiböhran siyasətinin mexanizminin elmi cəhətdən kifayət qədər tədqiq edilməməsi «Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə» fənninin tədrisinin aktuallığına səbəb olmuşdur.

Fənnin metodoloji bazası. Bu fənnin metodoloji bazasının mühüm hissəsini Dolan E., Qoldsteyn M., Aqlyetta M., Ansoff İ., Bertran A., Boqdanov A.A., Buaye R., Keyns C.M., Kondratyev N.D., Kruqman P.R., Kuznetsov S., Marks K., Mitçell U.K., Oyken V., Stiqlits C., Tuqan-Baranovski M.İ., Xaberler Q., Şpitqof Y., Yakovts Y.V. və başqalarının əsərlərində maliyyə böhranının səbəb-nəticə əlaqələrinin inkişafı problemlərinə, antiböhran siyasətinin nəzəri və praktiki aspektlərinə həsr olunmuş elmi əsərlər təşkil edir. Maliyyə böhranı ilə bağlı problemlərin tədqiqi sahəsində ölkəmi-

zin iqtisadçı alimləri, o cümlədən Ə.M.Abbasov, Z.Ə. Səmədzadə, A. Musayev, Ə.C. Muradov, N.M. İmanov, V. Zeynalov, M.M.Sadiqov, D.A.Bağirov, M.X.Həsənli, E.M.Sadiqov, Ş.Abdullayev, Z.H. İbrahimov və başqalarının əsərlərini xüsusilə qeyd etmək olar.

Bir sıra nəzəri nəticələrin əsaslandırılması və konkret hadisələrin təhlili üçün Y.Mirkin, L.Krasavina, Tarasevic A.L., A.Selişev və b. rusiyalı müəlliflərin əsərlərində maliyyə böhranları probleminin tədqiqinə böyük yer verilmişdir.

Maliyyə böhranı ilə bağlı problemlərin tədqiqi sahəsində istər ölkə daxilində, istər xarici ölkələrdə ilə elmi nəşrlərə malik prof. Z.F.Məmmədov və dos. V.Z. Zeynalovu xüsusilə qeyd etmək olar.

Fənnin məqsədi və nəticələri.«Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə» fənninin əsas məqsədi qloballaşan iqtisadi münasibətlər şəraitində maliyyə-bank sektorunda həyata keçirilən islahatlar, maliyyə nəzarətinin təkmilləşdirilməsi müstəvisində maliyyə böhranlarının nəzəriyyəsinin və metodologiyasının işlənilməsi, hazırlanmasından, bu sahədə alınan elmi nəticələri gələcək tədqiqatçılarla müzakirə etməkdir. Azərbaycanda uğurla həyata keçirilən inkişaf və modernləşmə strategiyası sayəsində gerçəkləşdirilən antiböhran monetar siyasətinin maliyyə sabitliyinin təminatında rolunu təhlil etməkdir. Bundan başqa, ««Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə» fənni üzrə tədrisin məqsədi qlobal maliyyə böhranının dünya iqtisadiyyatına təsirini araşdırmaqla yanaşı, ondan çıxış yolları və alınan dərslərdən gərəkli elmi nəticələri rəhbər tutaraq konkret təklif və tövsiyələr hazırlamaqdır.

Tədris fənninin məzmununun inkişafı üçün tələbələrin hazırlanmasına tələblər

Bank fəaliyyətinin təhlili sahəsində əsas biliklərə yiyələnmək. «Bank sistemində böhran və antiböhran idarəetmə» fənni bank işi ixtisaslaşmasına aid fənnlər blokunun nəticəsi olduğundan, tələbələr aşağıda adı keçən fənnlərin imtahanlarından uğurla keçməlidir: Maliyyə; qiymətli kağızlar; Bank işi.

Fənnin öyrənilməsində tələbələr tərəfindən mənimənilmiş bilik, bacarıq və qabiliyyətlər

Bilməli: normativ sənədlər, kredit təşkilatlarının tənzimləyici fəaliyyəti, analitik hesablamalar üçün üsullar, maliyyə və kommersiya hesablamalarının əsasları, bankın aktiv və passivlərinin idarə edilməsi yolları, bank risklərinin qiymətləndirilməsi metodları;

Bacarmalı: Bankın maliyyə vəziyyətini təhlil etmək və proqnozlaşdırmaq; investisiya-maliyyə xarakterli qərarların əsaslandırılmasına dair hesablamaların aparılması;

Təsəvvürü olmalı: Kommersiya banklarında maliyyə menecmenti üzrə müxtəlif aspektlər.

Fənn üzrə tədrisin fəal formalarının siyahısı və həcmi.

Qrup müzakirələri, xüsusi mövzular üzrə təqdimatlar, müvafiq məlumatlar üçün internet resurslarında axtarış, tipik bank risklərinin səviyyəsinin qiymətləndirilməsi.

Mövzu 1. «Bank- maliyyə böhranı» anlayışının elmi şərh

Maliyyə böhranlarının səbəbləri, ifadə formaları və nəticələri. “Bank- maliyyə böhranı” haqqında nəzəri fikirlərin təhlili. K.Marksın əsərlərində bank böhran mövzuları. Xarici ədəbiyyatlarda “bank böhranı” anlayışının elmi şərh. Maliyyə böhranının komponentləri. Bank krizisləri. Valyuta böhranı. Borc böhranı. Fond böhranı. 1990-2009-cü illərdə sistemli bank böhranları. Bank sistemində böhran anlayışı. Bank sistemində böhranların tarixi inkişafı. Sistemli bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Böhranın bank sistemində islahatların gücləndirilməsinə təsiri. Qloballaşma və Bank böhranı. Qlobal «Yoluxma» effektinin milli iqtisadiyyata təsiri. 2007- 2008 –ci illərdə qlobal maliyyə böhranının xronikası. Qlobal bank böhrana təsir edən amillər. Qlobal 2007-2008 bank böhranının bəzi ölkələrə şok təsir göstəriciləri. İnkişaf etmiş ölkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Rusiyada bank böhranının özəllikləri(1998 və 2008 müqayisəli təhlil). Türkiyə bank böhranının özəllikləri(2001 və 2008 müqayisəli təhlil). Qlobal böhranın (2008) Azərbaycan bank sistemində təsir kanalları.

Mövzu 2. Dünya iqtisadiyyatında bank-maliyyə böhranlarının genezisi və inkişafı

İlk dövrü böhran: 1825-ci ildə İngiltərə. 1900-1903, 1907, 1920-ci illərdə yaşanan iqtisadi böhranlar. 1929 - 1933-cü illərdə - müasir tarixdə ən iri dünya maliyyə böhranı. 1994–1995-ci illərdə Latın Amerikasını ölkələrində yaşanan iqtisadi böhran. 1997 - 1998-ci illərdə Cənubi Asiya ölkələrində yaşanan maliyyə böhranı. Qlobal maliyyə böhranı (2007-2008)

Mövzu 2. Dünya iqtisadiyyatında bank-maliyyə böhranlarının genezisi və inkişafı

İlk dövrü böhran: 1825-ci ildə İngiltərə. 1900-1903, 1907, 1920-ci illərdə yaşanan iqtisadi böhranlar . 1929 - 1933-cü illərdə - müasir tarixdə ən iri dünya maliyyə böhranı. 1994–1995-ci illərdə Latın Amerikasını ölkələrində yaşanan iqtisadi böhran. 1997 - 1998-ci illərdə cənubi Asiya ölkələrində yaşanan maliyyə böhranı .qlobal maliyyə böhranı (2007-2008).

Mövzu 3. Qlobal bank böhranının meydana gəlməsi səbələri və qanunauyğunluqları

Qlobal maliyyə böhranı və postkrizis ssenarisinin inkişafı: ABŞ ipoteka kreditləşmə sisteminin çökməsi; kredit həcminin azaldılması və kredit xəttinin açılmasına ciddi nəzarət; fond indekslərinin aşağı doğru meyli; büdcə defisitlərinin artımı; real sektorda geriləmə; işsizliyin güclənməsi; istehlak xərclərinin azalması.

2007-2008-ci illərdə ABŞ-da baş verən böhran «finans infeksiyası» kimi. Müasir böhranın makroiqtisadi səbəbləri. Qlobal maliyyə böhranının strukturu məsələsində də iqtisadçı alimlər arasında fikir birliyinin təhlili.

Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları. Böhranın maliyyə kanalı vasitəsi ilə yaygınlaşması. Müasir maliyyə böhranı dərinliyinin müəyyənləşdirilməsi qaydası. ABŞ maliyyə sektorunda böhranın əmələ gəlməsinin və təzahürünün səbəbləri. dünya maliyyə böhranının Avropa İttifaqı üzv ölkələrinin iqtisadiyyatlarına təsiri. Qlobal maliyyə böhranının MDB üzv ölkələrinin

iqtisadiyyatına təsiri. Qlobal maliyyə böhranının Rusiya maliyyə sisteminə təsiri. Azərbaycanın iqtisadiyyatı dünya maliyyə böhranı şəraitində.

Mövzu 4. Bank fəaliyyətində risklərin növləri və risklərin idarə edilməsi sistemi

Bank risklərinin mahiyyəti. Bank risklərinin çeşidləri. Banklarda standart metod çərçivəsində bazar riskinin növləri: faiz dərəcəsi riski, xarici valyuta riski, kapital riski, əməliyyat riski.

Əməliyyat riskinin alt kateqoriyaları: insan resursu riski; texnoloji risk; proses riski; təşkilati risk; kənar risklər.

Banklarda reputasiya riski. Banklarda strateji risk. Banklarda likvidlik riski. Banklarda kredit riski. Kredit riskinin ölçülməsi. Beynəlxalq risk idarə standartları və Bazel I, II tövsiyələri: minimum kapital gərəkliliyi, nəzarət sistemi və bazar intizamı qaydaları.

Bazar risklərinin ölçülməsi. Risklərin idarə edilməsi sistemi. Banklarda risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən təşkilati struktur. Risklərin idarə edilməsi siyasəti. Risklərin idarə edilməsi qaydaları. Risklərin müəyyənləşdirilməsi. Risklərin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi. Müxtəlif risk kateqoriyalarının ölçülməsi üçün istifadə olunan metodlar: riskə məruz dəyər modelləri, stress test, risk xəritəsi. Risklərin monitorinqi. Risklərə dair hesabatlıq. Bankın müxtəlif risk növləri üzrə məlumatın istifadəçilərə təqdim edilməsi.

Faiz dərəcəsi riski, xarici valyuta riski və onun xarici valyutada yerləşdirilən alətlər portfelinə təsiri. Kapital riski və onun mənbəyi. Əmtəə-mal riski və onun əmtəə-mal qiymətlərindəki dəyişikliklərə təsiri.

Mövzu 5. Bank sistemində antiböhran idarəetmə və maliyyə sabitliyi

Mərkəzi bankların antiböhran strategiyaları. Bank sisteminin təcili xilasetmə tədbirləri. Bankın rekapitalizasiyası; Stabilizasiyon kredit xətti açmaq; fiziki şəxslərin banklarda açılan əmanətlərə tətbiq edilən kompensasiya həcmi bəzi hallarda 100 %-dək təminat vermək və bank balansını problemlə aktivlərdən təmizləmək,

əgər gərəkirse problemlı aktivlərə dövlət zəmanəti vermək. Monetar siyasət tədbirləri. Milli pul vahidinin məzənnəsini aşağı salmaq; Məcburi ehtiyat normalarını aşağı salmaq və Mərkəzi Bank tərəfindən birbaşa maliyyələşdirmə əməliyyatı. Tələbi stimullaşdırmaq və real sektora yönəlik tədbirlər planı. Məqsəd- daxili bazara yönəlik fəaliyyət göstərən sahələri dəstəkləmək, ayrı-ayrı sahələrə dəstək (məsələn, Rusiyada avtomobil sektoruna dəstək proqramı); vergi dərəcələrini azaltmaq (istər birbaşa, istərsə də, dolay yolla); kiçik və orta biznesə dəstək; xüsusi büdcə fondu təsis etmək və dövlət tərəfindən açılacaq kredit xəttinin həcmının genişləndirilməsi. Əhəlinin neqativ və ya olumsuz gözləmələrinə qarşı tədbirlər. Əhəlinin banklara olan güvənc və etimadını artırmaq və əmanətləri stimullaşdırmaq. tədbirləri: əmanət sığorta həcmində artım qərarları; iş yerlərini itirənlərə yardım paketi; biznes strukturları ilə iş yerlərinin bağlanmaması haqqında sözləşmə; təhsilə yönəlik investisiya xərclərinin həcmi artırmaq.

Mövzu 6. Maliyyə sabitliyinin təminatında Mərkəzi Bankın rolu

Mərkəzi Bankın yaranma tarixinin mahiyyəti. Mərkəzi Bankın məqsədləri: öz səlahiyyətləri daxilində qiymətlərin sabitliyininin təmin edilməsi; bank və ödəniş sistemlərinin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir.

Mərkəzi Bankın funksiyaları. Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin alətləri: açıq bazarda əməliyyatların aparılması; faiz dərəcələrinin müəyyənəşdirilməsi; kredit təşkilatları üçün məcburi ehtiyatların müəyyənəşdirilməsi; kredit təşkilatlarının yenidən maliyyələşdirilməsi; depozit əməliyyatlarının aparılması; bank əməliyyatlarının məhdudlaşdırılması; beynəlxalq təcrübədə qəbul edilmiş pul siyasətinin digər alətləri.

Pul siyasəti və maliyyə sabitliyi komitəsinin vəzifələri. Mərkəzi Bankın dövlət hakimiyyəti orqanları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank dövlətin maliyyə agentı kimi. Mərkəzi Bankın təşkilati strukturu və idarə olunması. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin səlahiyyətləri. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə

olunması. Mərkəzi Bank ödəniş sisteminin sabit işləməsini təmin edən orqan kimi. Mərkəzi Bankın kredit təşkilatları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank - kredit təşkilatlarının vəpoçt rabitəsinin milli operatorunun fəaliyyətinin tənzimlənməsi və nəzarətini həyata keçirən orqan kimi. Pul tədavülünün təşkili. Pul nişanlarının tədavülə buraxılması. Pul nişanlarının tədavüldən çıxarılması. Mərkəzi Bank - sonuncu instansiya kreditoru kimi. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə olunması. Ödəniş sistemlərinin təşkili. Tənzimləmə və nəzarət Kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi. Maastricht kriterləri kontekstində Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin ölçüləri.

7. Qlobal maliyyə böhranı fonunda Azərbaycan bank sektorundab tətbiq olunan antiböhran siyasətinin nəticələri.

Qlobal maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanda maliyyə bazarının vəziyyətinin təhlili və dəyərləndirilməsi. Qlobal böhranın təsirlərinə qarşı Azərbaycan bank sistemində mübarizə tədbirləri. Qlobal iqtisadi-maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanın MB antiböhran monetar siyasət proqramı. Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən qəbul edilmiş mühüm pul siyasəti və makro- prudensial idarəetmə qərarları. Azərbaycanda antiböhran tədbirlərin prioritetləri. Dünyada və Azərbaycanda Antiböhran proqramının nəticələri.

8. Banklara nəzarət böhrana qarşı əsas vasitə kimi

Bank nəzarətini həyata keçirən orqanların fəaliyyətinin təhlili. Mərkəzi Bank bank sektorunda əsas nəzarət orqanı kimi. bank sistemində nəzarət orqanları arasındakı funksiya bölgüsünün dəyişik modelləri.

Model 1- Bank fəaliyyətinə nəzarət və onun tənzim olunması sahəsində istisna səlahiyyətlərə malik olan Mərkəzi Bank.

Model 2. “Qarışıq”. Nəzarət və idarə funksiyaları mərkəzi bankın və maliyyə nazirliyinin bilavasitə iştirakı ilə ixtisaslaşdırılmış orqanlar.

Model 3. Bank fəaliyyəti üzərində nəzarət maliyyə nazirliyi ilə sıx qarşılıqlı əlaqədə olan ixtisaslaşdırılmış sərbəst orqanlar tərəfindən mərkəzi bankın iştirakı ilə həyata keçirilir.

Model 4. Maliyyə xidmətləri bazarında meqa - tənzimləyici orqanların nəzarət sistemi.

Model 5. Beynəlxalq əhəmiyyətli maliyyə nəzarət orqanları .

Maliyyə bazarının fəaliyyətinə yeni nəzarət modeli – Meqarequlyator təşkilatı. MDB və Azərbaycanda banklara nəzarət sistemi.

9. Əmanət sığorta sistemi bank sistemində böhranlara qarşı maliyyə insitutu kimi

Əmanət sığorta sisteminin məqsədi və fəaliyyəti. Əmanət sığorta fondunun fəaliyyəti. Əmanətlərin sığortalanması sisteminin məqsədi. Əmanət sığorta sistemi bank sistemində böhranlara qarşı maliyyə insitutu kimi. Əmanət sığorta fondu və onun Azərbaycanda fəaliyyəti. Qlobal maliyyə böhranı fonunda ABŞ və Avropa Birliyi ölkələrində əmanət sığorta sisteminin fəaliyyəti.

İnteraktiv məşğələnin keçirmə qaydası

Bank sistemində böhran və antiböhran fənni üzrə interaktiv məşğələlərin keçirilməsinin əsas formasını proqramda göstərilən aktual problemlərin müzakirəsi, həmçinin BANK böhranlarının təhlili və proqnozlaşdırılması təşkil edir.

İnteraktiv məşğələlərin hazırlığı və təşkili üçün kafedranın saytının imkanlarından (internet adres), həmçinin təhlil saytlarından istifadə etmək olar.

Əsas ədəbiyyatlar

1. Zeynalov V.Z. Maliyyə böhranı və antiböhran idarəetmə siyasəti. Bakı, Azərneşr.- 2012. -228 s.
2. Zeynalov V.Z. Maliyyə böhranı: tarix, siyasət və nəzəriyyə. Bakı, Azərneşr.- 2012. -200 s.
3. Мамедов З. Ф. Влияние кризиса на логику реформирования банковской системы.– СПб: Изд-во СПбГУЭФ, 2005.
4. Мамедов З. Ф.Банковский кризис и реформирование банковского сектора в контексте глобализации. Баку: Азернешр, 2007.
5. Мамедов З.Ф.Анатомия финансового кризиса. – СПб: Изд-во СПбГУ, 2005. -322 с.
6. устамовЭ.С. Глобальный кризис и антикризисная политика Центрального банка Азербайджана // Деньги и кредит.- 1/2010.
7. РустамовЭ.С. Проблемы реформирования макроэкономических институтов в послекризисный период// Деньги и кредит.- 9/2010.

Əlavə ədəbiyyatlar

1. Zeynalov V.Z. Финансово - Банковская система Азербайджана: современное состояние, проблемы и перспективы развития» (научное издание). Изд. Инфо – да,2012. 150 с.
2. Ершов М. В. Валютно – финансовые механизмы в современном мире- М.: ОАО НПО изд. «Экономика», 2000.
3. Аникин А.В. История финансовых потрясений от Джона Ло до Сергея Кириенко.- М.: Олимп – Бизнес, 2002.
4. Мамедов З. Ф. Кризис на фондовом рынке – отражение общей динамики экономики // Экономика и управление .- 2005. - № 3.
5. Мамедов З. Ф. Роль кризиса в реформировании банковского сектора стран формирующихся рынков // Журнал «Финансы и кредит», 10(250) - 2007 март
6. Мамедов З. Ф. Банковская система в условияхглобального финансового кризиса//Финансы и кредит.- 2010.- № 48.с. 8-15.

Tövsiyə olunan elmi jurnallar

1. American Business Law Journal
2. American Economic Review
3. American Law and Economics Review
4. Annals of Economics and Finance
5. Applied Financial Economics
6. Asian Economic Journal
7. Banking Law Journal
8. British Accounting Review
9. Business Economics Canadian Journal of Economics
10. De Economist
11. Decisions in Economics and Finance
12. The Economic Journal
13. European Economic Review
14. European Journal of Finance
15. German Economic Review
16. Global Finance Journal
17. Harvard Business Review
18. International Finance
19. International Journal of Finance and Economics
20. International Journal of the Economics of Business
21. International Review of Economics & Finance
22. Journal of Banking & Finance
23. Journal of Economics & Finance
24. Journal of Financial Intermediation
25. Journal of Financial Economics
26. Journal of Monetary Economics
27. World Bank Economic Review
28. Академия бюджета и казначейства Минфина России.
Финансовый журнал
29. Вестник Казанского государственного финансово-экономического института Вестник Финансовой академии
30. Вопросы экономики
31. Деньги и кредит
32. Международные банковские операции
33. Мир перемен
34. Мировая экономика и международные отношения

35. Общественные финансы
36. Проблемы прогнозирования
37. Проблемы теории и практики управления
38. Российский экономический журнал
39. Рынок ценных бумаг
40. Финансовая аналитика: Проблемы и решения
41. Финансы
42. Финансы и кредит
43. Экономика и управление

Fənnin öyrənilməsinin və müvəffəqiyyət dərəcələrinin yoxlanılmasına dair attestasiyanın təşkili

İmtahan sessiyasının təşkili və keçirilməsi qaydaları. İmtahanların gedişi və təşkili «Ali təhsil müəssisələrində kredit sistemi ilə tədrisin təşkili barədə nümunəvi Əsasnamə» və «Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin fənlər üzrə imtahanları haqqında Əsasnamə»lərlə tənzimlənir.

Tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balların yarısı semestr ərzindəki fəaliyyətə, digər yarısı isə imtahanın nəticələrinə görə toplanır. Balların maksimum miqdarı aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 50 bal imtahanın nəticəsinə görə; - 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə; 10 bal tələbənin sərbəst işinə görə; 20 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə; (Eyni fəndən həm seminar (məşğələ) həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır). 10 bal kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə; (Fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur. Əgər fənnin tədrisi yalnız mühazirə, seminar (məşğələ) şəklində nəzərdə tutularsa buzaman davamiyyətə və sərbəst işə ayrılmış ballar istisna olmaqla qalan 30 bal tədrisin bu növgöstəricilərinə görə hesablanır. Qrup jurnalında dərstdə iştirak etməyən tələbələrə həmin saata «q/b» sorğulara cavab verənlərə müvafiq «bal» dərstdə iştirak edən lakin qiymət almayanlara isə «i/e» yazılmalıdır. Konkret fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə tələbələrin biliyi aşağıdakı kimi qiymətləndirilir: - 51 baldan aşağı - «qeyri-kafi».

İmtahana görə balların yığılması İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. İmtahanın qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açə bilir.

- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzilərini əsaslandırma bilmir;

- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;

- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağı bacarmır;

- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var ;

- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Tələbəyə fənlər üzrə sərbəst işə görə balların müəyyənləşdirilməsi. Ayrı-ayrı fənlər üzrə tələbəyə sərbəst işə görə verilən balın maksimum həddi 10-dur. Tələbəyə fənn üzrə semestr ərzində 10 sərbəst iş tapşırığı verilir. Sərbəst işlərin tapşırıqları müxtəlif formada (mühazirə mövzuları üzrə problem və praktiki xarakterli tapşırıqlar, məsələ, misallar və s.) ola bilər. Həmin tapşırıqlar fənni tədris edən müəllim tərəfindən müəyyənləşdirilir. Hər bir tapşırığın yerinə yetirilməsi 1 balla qiymətləndirilir.

Kollokviumda iştirak etməyən tələbəyə «0» sıfır bal yazılır.

Çapa imzalanıb 03.10.2014. Kağız formatı 60x84 1/16.

Həcmi 1 ç.v. Sifariş 207. Sayı100.

" İqtisad Universiteti " Nəşriyyatı.

AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi, 6
